

PRAWO Międzynarodowy przewóz drogowy

Odpowiedzialność przewoźnika zależy od kursu złotego franka

Dla stron umowy międzynarodowego przewozu drogowego, której dowodem zawarcia jest list przewozowy, jest ważne, że odpowiedzialność polskiego przewoźnika jest ograniczona kwotowo i zależy od kursu złotego franka.

Zleceniodawcy zakładają istnienie niemal nieograniczonej odpowiedzialności przewoźnika. Jeśli klient się tego nie domaga, to często przewoźnicy nie informują o granicach swojej odpowiedzialności. Kiedy jednak pada pytanie o kwotę, najczęściej transportowcy podają krążącą w środowisku jednostkę 8,33 SDR (ang. Special Drawing Rights) za kilogram wagi brutto uszkodzonego lub utraconego towaru.

W Polsce obowiązuje Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego

(CMR) sporządzona w Genewie dnia 19 maja 1956 r. W artykule 23 ust. 3 Konwencja ta przewiduje, że odszkodowanie za całkowicie lub częściowo utracony towar nie może jednak przekraczać 25 franków za kilogram brakującej wagi brutto. Za frank uważa się złoty frank, wagi 10/31 grama złota o próbie 0,900.

Już w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku uznano za niewygodne posługiwanie się złotym frankiem do wyliczeń odszkodowań w transporcie drogowym. W związku z tym 5 lipca 1978 r. podpisano

w Genewie Protokół do Konwencji, który pozwolił zastosować międzynarodową jednost-

kę rozrachunkową: Specjalne Prawa Ciągnięcia, w skrócie SDR, Polska jednak do dzisiaj nie ratyfikowała tego Protokołu do Konwencji CMR i przelicznik 8,33 SDR nie zastąpił 25 złotych franków. Należy też pamiętać, że zalety ze stosowania umownej jednostki monetarnej, jaką są SDR-y, doceniono i zastosowano również do rozliczenia strat w transporcie w innych gałęziach transportu: lotniczym zgodnie z Konwencją Montrealską czy

kolejowym zgodnie z Konwencją COTIF/przepisy CIM.

Kurs SDR jest ustalany niemal codziennie i publikowany w każdej tabeli kursów średnich NBP (skrót waluty XDR). Znając wagę ładunku, mamy ułatwione wyliczenie wartości powstałych roszczeń, jak i potencjalnej odpowiedzialności przewoźnika, któremu powierzony jest towar. Ustalenie kursu złotego franka jest nieco bardziej skomplikowane i dokonywane

Różnice kwotowe z powodu różnicy przelicznika walut mogą sięgać nawet kilkuset tysięcy złotych

jest przez NBP w odstępach kwartalnych. Ostatnio złotego franka wyliczono na 1,0915 złotego, co ustala granicę odpowiedzialności przewoźnika za każdy kilogram brutto towaru zgodnie z Konwencją CMR na poziomie 27 złotych i 29 groszy (25 złotych franków x 1,0915 złotych = 27,2875 zł). Gdyby Polska stosowała zapisy Protokołu do Konwencji CMR z 1978 roku, odpowiedzialność przewoźnika wynosiłaby 8,33 SDR za każdy 1 kilogram towaru brutto. Dla porównania, biorąc pod uwagę kurs SDR-a z początku tego kwartału (równa

4,2197 złotego), mamy kwotę graniczną odpowiedzialności wynoszącą blisko 35,15 zł za kilogram brutto. Posługując się przelicznikiem 8,33 SDR, potencjalny uprawniony przeszacuje wartość odszkodowania, jakiego spodziewa się od przewoźnika lub od jego ubezpieczyciela, jeśli zawarte zostało i było ważne ubezpieczenie OC przewoźnika drogowego w ruchu międzynarodowym (OCP). Jednak w rzeczywistości (z powodu braku ratyfikacji Protokołu do Konwencji CMR z 1978 roku) odpowiedzialność przewoźnika będzie inna, bo wyliczona według kursu złotego franka, a nie kursu SDR według tabel NBP.

Różnice kwotowe z powodu różnicy przelicznika tych obu walut mogą sięgać nawet kilkuset tysięcy złotych. Klienci niestety nie zdają sobie z tego sprawy, a nawet sami przewoźnicy, którzy mając OCP, wykonują swoje usługi w przekonaniu o pełnym ubezpieczeniu powierzzonego im ładunku. ■

■ ZBIGNIEW KURZELA
Prezes firmy aTra'S Transport Insurance Agency, wykładowca w Wyższej Szkole CiA i Logistyki w Warszawie

STRATY KLIENTÓW Z POWODU RÓŻNIC KURSOWYCH POMIĘDZY ZŁOTYM FRANKIEM A SDR

Jednostka walutowa	Kurs za jednostkę walutową (początek września 2007)	Granica odpowiedzialności za 1 kg towaru brutto	Kwota odpowiedzialności za 1 kg brutto w złotych	Waga uszkodzonego towaru w kg	Granica kwotowa odpowiedzialności za cały towar
SDR	4,2197	8,33	35,15	24 000	843 600
Złoty frank	1,0915	25	27,29	24 000	654 900
Różnica			7,86		188 700

Gdyby Polska ratyfikowała Protokół do Konwencji CMR z 1978 r., prawie 190 tys. złotych więcej odszkodowania z rąk OCP mógłby otrzymać klient, który utracił towar podczas transportu samochodowego.